

Megfigyelés

Módszertan II.
2005, ősz
Krajcsi Attila

Mail: krajcsi@gmail.com

Web: <http://www.staff.u-szeged.hu/~krajcsi>

Kognitív web: <http://kognit.edpsy.u-szeged.hu>

Pszichológia Tanszék: <http://www.arts.u-szeged.hu/pszichologia/>

Megfigyelés

- Viszonylag közvetlen adat a mentális életéről
 - A feldolgozás időnként nem kézenfekvő (pl. számítógépes képfeldolgozás)
- Beavatkozás nélkül főként
 - Minimális beavatkozás előfordulhat (pl. környezet kialakítása) – de nem szisztematikus manipuláció
- Magas szintű kvalitatív leírástól
- Alacsony szintű, akár számítógéppel kvantifikált leírásig

Mire jó?

- Részben leíró-feltáró módszer
- Ám lehet hipotézis tesztelés is

Néhány eldöntendő paraméter

Kit?

- Megfigyelés egysége (egyén, párok, csoport)
- Minta mérete
- Mintaválasztás jellege

Mit?

- Komplexitás szintje
 - Pl. ízületek mozgása vagy érzelmi arckifejezések
- Értelmezés-terheltség
 - Célok, motivációk, érzelmek, stb. mennyire szerepelnek benne
 - Minél magasabb a szint, annál „értelmesebb”, és annál nagyobb a helytelen értelmezés esélye
- Szelektivitás
 - Melyik szinten folyik a megfigyelés, és az adott szinten mit hagyunk ki, és mit nem?

Hol?

- Hol fordul elő az adott viselkedés?
- Elvégezhető-e a megfigyelés?
 - Technikai szempont
- Mennyire befolyásolja a helyszín?
 - Labor – természetes környezet

Reaktivitás

- Rejtett vagy nyílt megfigyelés
- Résztevő megfigyelés

Strukturáltság

- Strukturált megfigyelés
 - Szelektív
 - Pontosan kódolt
 - Általában kvantitatív stratégia
- Strukturálatlan megfigyelés
 - A téma és történések szabják meg leginkább
 - Általában kvalitatív stratégia

Strukturálatlan megfigyelések rögzítési technikái

- Megfigyelési napló, feljegyzés
 - Szelektív megfigyelések kötetlen formában
- Jegyzőkönyv
 - Pontos, részletes leírás, előzetes szempontok nélkül (ma már inkább videó)
- Becslési skála
 - Megadott szempontok szerinti ítéletek – bár erősen szubjektív lehet

Strukturált megfigyelés rögzítési technikája

- Egyértelmű kategóriák
 - Minden viselkedésnek be kell férnie egy kategóriába, és lehetőleg csak egybe
- Események vagy időtartamok

Megbízhatóság

- Két megfigyelő közti egyezés

Érvényesség

- Megfigyelés reaktivitása
 - Rejtett megfigyelés, hozzászoktatás
- Megfigyelői elfogultság
 - Kódoló nem ismeri a kutatás céljait
- Ökológiai érvényesség
 - Természetes helyzetben

Érvényesség II.

- Minta érvényessége
 - Reprezentativitás
- Konstrukciós érvényesség
 - A megfigyelt kategóriák jól írják le az absztrakt fogalmakat

Technikai segítség

The Observer (Noldus)

- [Események kódolása](#)
- [Események kódolása II.](#)
- [Viselkedési kategóriák](#)
- [Eredmények megjelenítése](#)
- [Eredmények megjelenítése II.](#)
- [Eredmények megjelenítése III.](#)
- [Felhasználói felület](#)
- [Megfigyelők közti egyezés](#)
- [Epizódok kiválasztása különböző szempontok alapján](#)